

Брязгіна Я. В.

Б89 Нові години спілкування. 1 клас / Я. В. Брязгіна, Н. А. Букреєва, І. І. Головаш, І. І. Димченко, С. В. Лебединець, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна, А. О. Рудакова, Т. Б. Рябова. — Х. : Вид. група «Основа», 2016. — 126, [2] с. — (Серія «Початкова школа. Виховна робота»).

ISBN 978-617-00-2710-8.

Посібник містить 35 розробок тематичних годин спілкування у 1-му класі, користуючись якими класний керівник зможе без зайвого клопоту підготувати та провести виховний захід, дібрати доцільні методи та форми виховної роботи, згуртувати дитячий колектив, розширити кругозір учнів, розвинути їхні творчі здібності тощо.

Зручний формат та розміщення розробок на відривних аркушах дасть змогу творчому вчителю використати матеріал посібника як роздавальний, а на місцях для записів — робити необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного супроводу, дій гравців і т. ін.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.091.3

ББК 74.202.5

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування годин спілкування	4
Вересень	5
Тема 1. Моя рідна Україна (свято)	5
Тема 2. Абетка пішохода (година безпеки)	11
Тема 3. Мама, тато і я — спортивна сім'я (спортивне свято)	15
Тема 4. Вчуся все робити сам. Виготовлення вази з квітами із сухого листя та природного матеріалу (година творчості)	19
Жовтень	21
Тема 5. Мистецтво поруч з нами (творчо-пізнавальна година)	21
Тема 6. Ми — українці (усний журнал)	23
Тема 7. Милуйся красою рідної природи (екологічна година)	27
Тема 8. Як поводитися у школі, вдома, на вулиці (виховна година)	31
Листопад	35
Тема 9. У країні рідної мови (виховна година)	35
Тема 10. Краса природи у слові та пісні (літературно-музична вітальна)	39
Тема 11. Хочу і можу бути здоровим (година здоров'я)	43
Тема 12. Що означає бути вихованою людиною (година ввічливості)	45
Грудень	47
Тема 13. Ми працюємо любимо (виховна година)	47
Тема 14. Музика в природі: пори року (музичний калейдоскоп)	49
Тема 15. Майстерня Святого Миколая (творчо-пізнавальна година)	53
Тема 16. Вогонь буває різним (година безпеки)	57
Січень	61
Тема 17. Зовнішній вигляд учнів (година охайності)	61
Тема 18. Символи моєї держави (уявна мандрівка)	63
Тема 19. Місто веселих майстрів (творчо-пізнавальна година)	67
Лютий	71
Тема 20. Про дружбу (зустріч-обговорення)	71
Тема 21. Про двох братів — Умійка та Невмійка (виховна година з елементами драматизації)	73
Тема 22. Чарівні слова відкривають серця (година спілкування)	79
Тема 23. Я і мої друзі (класні посиденьки)	85
Березень	87
Тема 24. Зустріч пернатих друзів (свято зустрічі весни)	87
Тема 25. Відкриваємо скриньку добрих справ (година доброти)	93
Тема 26. Збережімо красу природи (екологічна година)	97
Тема 27. Будьмо здорові, або Пригоди маленьких зубчиків (година здоров'я)	101
Квітень	105
Тема 28. Наша мова солов'їна (усний журнал)	105
Тема 29. Збережімо довкілля чистим (екологічна година)	109
Тема 30. Як інших навчити поваги до себе (виховна година)	111
Тема 31. Бджілка мала, а й та працює (зустріч-обговорення)	113
Травень	117
Тема 32. Бабусина скриня (народознавча година)	117
Тема 33. Зелені друзі мого краю (народознавча подорож)	121
Тема 34. Та земля мила, де мати народила (виховна година)	123
Тема 35. Якщо хочеш бути здоровим — загартовуйся (година валеології)	125
Відомості про авторів	127

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ГОДИН СПІЛКУВАННЯ

№ з/п	Тема години спілкування	Дата
Вересень		
1	Моя рідна Україна <i>(свято)</i>	
2	Абетка пішохода <i>(година безпеки)</i>	
3	Мама, тато і я — спортивна сім'я <i>(спортивне свято)</i>	
4	Вчуся все робити сам. Виготовлення вази з квітами із сухого листя та природного матеріалу <i>(година творчості)</i>	
Жовтень		
5	Мистецтво поруч з нами <i>(творчо-пізнавальна година)</i>	
6	Ми — українці <i>(усний журнал)</i>	
7	Милуйся красою рідної природи <i>(екологічна година)</i>	
8	Як поводитися у школі, вдома, на вулиці <i>(виховна година)</i>	
Листопад		
9	У країні рідної мови <i>(виховна година)</i>	
10	Краса природи у слові та пісні <i>(літературно-музична вітальна)</i>	
11	Хочу і можу бути здоровим <i>(година здоров'я)</i>	
12	Що означає бути вихованою людиною <i>(година ввічливості)</i>	
Грудень		
13	Ми працюємо любимо <i>(виховна година)</i>	
14	Музика в природі: пори року <i>(музичний калейдоскоп)</i>	
15	Майстерня Святого Миколая <i>(творчо-пізнавальна година)</i>	
16	Вогонь буває різним <i>(година безпеки)</i>	
Січень		
17	Зовнішній вигляд учнів <i>(година охайності)</i>	
18	Символи моєї держави <i>(уявна мандрівка)</i>	
19	Місто веселих майстрів <i>(творчо-пізнавальна година)</i>	
Лютий		
20	Про дружбу <i>(зустріч-обговорення)</i>	
21	Про двох братів — Умійка та Невмійка <i>(виховна година з елементами драматизації)</i>	
22	Чарівні слова відкривають серця <i>(година спілкування)</i>	
23	Я і мої друзі <i>(класні посиденьки)</i>	
Березень		
24	Зустріч пернатих друзів <i>(свято зустрічі весни)</i>	
25	Відкриваємо скриньку добрих справ <i>(година доброти)</i>	
26	Збережімо красу природи <i>(екологічна година)</i>	
27	Будьмо здорові, або Пригоди маленьких зубчиків <i>(година здоров'я)</i>	
Квітень		
28	Наша мова солов'їна <i>(усний журнал)</i>	
29	Збережімо довкілля чистим <i>(екологічна година)</i>	
30	Як інших навчити поваги до себе <i>(виховна година)</i>	
31	Бджілка мала, а й та працює <i>(зустріч-обговорення)</i>	
Травень		
32	Бабусина скриня <i>(народознавча година)</i>	
33	Зелені друзі мого краю <i>(природознавча подорож)</i>	
34	Та земля мила, де мати народила <i>(виховна година)</i>	
35	Якщо хочеш бути здоровим — загартовуйся <i>(година валеології)</i>	

Тема 1. МОЯ РІДНА УКРАЇНА (свято)

Мета: формувати у школярів ціннісне ставлення до Батьківщини, шанобливе ставлення до трудових та ратних подвигів співвітчизників; розвивати почуття гордості за славне минуле рідного народу, національну самосвідомість та громадянську активність; наставляти на зміцнення єдності і дружби всіх народів, що проживають на території України; виховувати патріота, який знає і поважає традиції свого народу, трудівника, люблячого свою землю, громадянина, готового захищати свою Батьківщину, а також прагнення примножувати своєю працею здобутки українського народу.

Обладнання: державні символи України, плакат із висловами про Батьківщину відомих людей, хліб, сіль, український рушник, колосся пшениці, букет осінніх квітів, портрети відомих українців, карта України.

Хід заходу

Учитель. У кожного з нас є своє родинне вогнище, є дім, у якому ми живемо. Це — наша земля, наш рідний край, наша країна з талановитими людьми, із чарівною піснею, що дивує весь світ, із мальовничою природою, багатими народними традиціями.

І свято ми присвячуємо нашому рідному краю, землі, що зветься Україна, бо народитися українцем — це велика честь і слава. Рідний край свій полюбити — найважливіша з усіх справа!

Звучить аудіозапис Державного Гімну України.

1-й учень. Кожна людина завжди з великою любов'ю і душевним трепетом згадує місце, де народилася, де минуло її дитинство.

2-й учень. Це родинне вогнище, маленька батьківщина кожної людини, де живуть мама, тато, бабуся, дідусь, сестри, брати.

3-й учень. Якщо скласти маленькі батьківщини кожного з нас — матимемо нашу велику державу Україну.

4-й учень. «Україна — це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці, медові та молочні ріки...

5-й учень. Україна — це розкішний вінок із рути і барвінку, що над ним світять заплакані зорі...» (С. Васильченко).

Учитель. Україна — це наша земля, наша країна з багатівіковою історією, мальовничою природою, чарівною піснею і мудрими співучими людьми.

Звучить пісня «Зеленее жито».

Хлопчик і дівчинка у національному вбранні виносять хліб на вишитому рушнику.

Хлопчик

За народним звичаєм стрічаєм,
Як здавен ведеться на віку,
Ми гостей пшеничним короваем
На чудовім тканім рушнику.

Дівчинка

Хай рясніють квіти малиново,
Пахне хай духмяно коровай,
Щоб і дар земний, і щире слово
Ви відчули, завітавши у наш край.

Виходять батьки.

Т а т о. Україна — країна трагедій і краси; країна, де найбільше люблять волю і найменше її знали, країна гарячої любові до народу і чорної йому зради; країна довгої вікової героїчної боротьби за волю.

М а м а. Шлях України позначений високими степовими могилами та прекрасними піснями. Пісня, як естафета, передає від покоління до покоління історичну правду про свій народ, його стремління і заповіді.

Батьки виконують пісню «Ой у лузі червона калина».

У ч и т е л ь. Яка велика віра у нашу країну, наш народ! Справжні патріоти своєї неньки України залишили нам, нащадкам, свої одкровення — зізнання в любові до України. Вслухаймося в їхнє палке, пристрасне, щире поетичне слово.

ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любїть Україну, як сонце, любїть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любїть у годину негоди.
Любїть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.
Любїть у коханні, в труді, у бою,
Як пісню, що лине зорею.
Всім серцем любїть Україну свою —
І вічні ми будемо з нею.

В. Сосюра

У ч и т е л ь. Ми маємо всі підстави пишатися тим, що наша Батьківщина мала славні періоди історії, справді легендарних героїв, мужньо пережила найважчі випробування і не скорилася. Ми можемо пишатися тим, що Україна ніколи не поневолювала інші народи, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких та далеких сусідів.

Діти виконують пісню С. Весни «За квітучі гаї».

Де сяє сонце золоте
І журавлі курличуть,
В саду черешенька цвіте,
Вечерять мама кличе.
Співає сонячні пісні
Уся моя родина,
Бо я вродилась на землі,
Що зветься Україна!

П р и с п і в:

За квітучі гаї
І калини цвіт у лузі
Станьмо, браття мої,
Помолімось разом, друзі.
Хай молитви слова
В небо птахою полинуть,
Щоб завжди берегла
Матір Божа Україну!

Любові сповнена земля
Одна така на світі,
Тут кожен день стрічаю я,
Серця добром сповиті.

Ми покладемо за мету
Від малу й до загину
Любити землю цю святу,
Що зветься Україна!

Приспів.

1-й учень

Моя Україно, на росах, на водах,
На всіх переходах курличеш мені
В журавлиних ключах.
Моя Україно, родима країно,
Ясні небеса в материнських очах.

2-й учень. Наче квітка, українська мова, як феномен національної сутності, дивом проростає крізь залізобетонну плиту байдужості, роблячи в ній тріщини, торуючи шлях до світла.

3-й учень. Мова — запорука існування народу. Захищаючи рідне слово, ми захищаємо свою націю, її гідність, право на майбутнє. Зробімо все, щоб засяяла українська, «як та зоря ясна».

4-й учень

Як довго ждали ми своєї волі слова!
І ось воно співа, бринить,
Бринить, співає наша мова,
Чарує, тішить і п'янить.

Діти виконують пісню «Українська мова» (муз. В. Климюка, сл. Н. Ярчук).

Українська мова,
Мова барвінкова,
В лузі запашнім квітка польова.
Поруч ти зі мною,
Чаруєш красою,
У серцях гарячих ти жива.
Мово пустотлива,
Дзвінка і грайлива,
Мелодійна, легка, сонячна й проста.
Веселково-ніжна,
І морозно-сніжна —
Ти лікуєш серце і уста.

Приспів:

Мово лебедина,
Ти одна-єдина,
Ти — як соловейка пісня у гаю.
Мово калинова,
Дивна, загадкова,
Рідну свою мову я люблю.

Українська мова
Лягідна, святкова,
Й будеш ти з народом завжди навіки!
Тож шануймо мову,
Бережімо мову,
Що дали навіки нам батьки!

Приспів.

1-й учень

Тобі, найкращая перлино,
Моїх розбуджених надій,

Тобі, що зवेशся Україна,
І в цей життєвий буревій,
Тобі, що постаті козачі
Для нас змальовуєш щодня,
Я шлю привіт й бажаю вдачі!

2-й учень

Народилась Україна Нова,
Небувала, чиста, як дитя,
Україна Зоряної Мови,
Україна Божого Буття!

3-й учень

Україна казки і кохання.
Та Держава, де щезає тлінь.
Україна творчого повстання
Для усіх безсмертних поколінь.

Діти виконують пісню С. Весни «Діти України».

Дав нам Бог лани широкі, і степи, й поля!
Дав нам Бог гори високі, ріки і моря!
Дав нам Бог гаї зелені, пісню солов'я!
Дав нам Бог молитву неба, мамині слова!

Приспів:

Діти України, квіти України!
Діти України чисті, як сльоза!
Діти України, квіти України!
Діти України це ти і я!
Діти України, квіти України!
Діти України це ти і я!

Дав нам Бог чудову мову, слово Кобзаря,
Душу сповнену любові, мудрості й добра!
Тож співаймо українці, разом ти і я,
Щоби квітами рясними розцвіла земля!

Приспів.

Учитель. Моя рідна земле! Якою прекрасною і величною ти є...

1-й учень. Земля — рідна і близька, дорога і українська, батьківська, улюблена, велика...

2-й учень. Родюча, багата, тепла і щедра, холодна, пахуча і прекрасна, квітуча і неозора...

3-й учень. Неосяжна і весняна, осіння, убога, добра і плодюча, свята, зелена, чудова, життєдайна...

4-й учень. Урожайна, запашна, миролюбна, приваблива, найкраща, годувальниця; земля предків.

1-й учень

Земле моя, співуча Україно,
У вишиванці білій, у вінку.
Не раз пережила лиху годину
І не шукала доленьку легку.

2-й учень

Люблю твої я ночі і світанки,
Вечірнюю і вранішню зорю.
Життя моє з тобою до останку
Тобі я знову й знову говорю.

3-й учень

Люблю тебе, як матінку дитина.
Ділю з тобою радість і біду
Тобі вклоняюсь, ненько Україно,
Своє життя до ніг тобі кладу.

4-й учень

На білім світі ти одна-єдина.
Святу землю я твою люблю,
Пишаюсь я, що родом з України,
Й щоденно Бога за тебе молю.

5-й учень

Україно, земле рідна!
Земле сонячна і хлібна,
Ти на вік у нас одна.
Ти, як мати, найрідніша,
Ти з дитинства наймиліша,
Ти і взимку найтепліша —
Наша отча сторона.

6-й учень

Вишита колоссям і калиною,
Вигойдана співом солов'я,
Звалась веселково Україною
Ненька зачарована моя.

7-й учень

Вишиту колоссям і калиною,
Виборену кров'ю і мечем,
Називаєм гордо Україною,
І ніхто нам цим не дорікне.

8-й учень

Україно, Соборна Державо,
Сонценосна колиско моя,
Ще не вмерла й не вмере твоя слава,
Завойована в чесних боях!

9-й учень

Живи та міцній, Українська Державо!
Вмирили у битвах мільйони бійців,
Щоб стяг синьо-жовтий піднявся величаво,
Й над нами віки майорів.

10-й учень

Мій край чудовий — Україна,
Тут народились ти і я.
Тут над ставком верба й калина,
Чарівна пісня солов'я.

Учитель. Україна — це наш рідний край, наша дорога і мила Вітчизна, земля, де ми народилися, побачили і пізнали світ, почули колискову пісню, рідну мову, — це найдорожча у світі Батьківщина.

Виходять батьки.

Ось небо блакитне і сонце в зеніті!
Моя Україна — найкраща у світі!
Моя Україна — це ліс і озерця,
Безмежні степи і чарівні джерельця.

Красиві пейзажі і гори високі,
Маленькі струмочки і ріки глибокі.
Міста старовинні і замки прекрасні,
Великі будови і дуже сучасні.

Сади чарівні, мальовничі села,
Моя Україна — це пісня весела.
Це щира, багата, як світ, її мова,
Крилата, така мелодійна, чудова!

Її береги — верба і калина.
Найкраща у світі — моя Україна.
Бо нам найрідніша Вітчизна і мати.
То як же нам, діти, її не кохати?

Моя Україна — козацька слава!
Така волелюбна і мирна держава.
Вона дорога нам, і рідна, і мила,
Бо світ перед нами, як мати, відкрила.

Вітчизно свята, дорога Україно,
Для кожного з нас ти у світі — єдина.

Діти з батьками виконують пісню Н. Бучинської «Це моя Україна».

Ти шляхом праведним, святим
Йшла до волі, Україно.
Ти перед ворогом своїм
Не ставала на коліна.

Ти до омріяних зірок
Йшла крізь терна, йшла крізь терна.
Ти в душах сіяла добро,
Наче зерна, наче зерна.

Є на світі моя країна,
Де червона цвіте калина.
Гори, ріки і полонина —
Це моя Україна.

Є на світі моя країна,
Найчарівніша, як перлина.

У ч и т е л ь. Наш український вишитий рушник — це доля, і надії, й споді-
вання. І де б не був, не забудеш повік неперевершене, чарівне вишивання!

Дівчата виконують танок «Рушник».

У ч и т е л ь. Наостанок хочу нагадати давній звичай нашого народу: приго-
щати гостей паляницею!

В моїм серці вона єдина —
Це моя Україна.

Де б я на світі не була
Ти зі мною, Україно.
Ти моя мати, що дала
Мені мову солов'їну.

Тут я пила із джерела
Чисту воду, і до рання
Тут я п'яніла без вина
В ніч медову від кохання.

Ти до омріяних зірок
Йшла крізь терна, йшла крізь терна.
Ти в душах сіяла добро,
Наче зерна, наче зерна.

Тема 2. АБЕТКА ПІШОХОДА (година безпеки)

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів зі світлофором, з його сигналами, зі значенням деяких дорожніх знаків; учити їх розуміти, розрізняти, пояснювати; навчати правильно переходити вулицю, бути уважними, спостережливими, обачними; ознайомити з небезпечними місцями для дитячих ігор; переконати в небезпеці проведення ігор на проїжджій частині; виховувати культуру поведінки на вулиці.

Обладнання: малюнки дорожніх знаків, таблиця «Небезпечні місця», картки з назвами дорожніх знаків, саморобний світлофор, малюнок мікрорайону школи без дорожніх знаків, сюжетні малюнки з установленими дорожніми знаками на дорогах.

Хід заходу

Учень

Світлофор три ока має,
Він про все розповідає.
Жовтий — стій і роздивись,
Враз замри — не ворущись.
А червоний запалає,
Він іти забороняє.
А зелений засвітився —
Це для тебе шлях відкрився.

Учениця

Щоб упевнено іти,
Небезпечний шлях пройти,
Там щоденно і щоночі
Триколірні чатують очі:
Червоне, чорне і зелене —
Завжди турбуються про мене.

Учитель. У світлофора є своя цікава історія виникнення. Йому вже понад 300 років, і почав свій трудовий шлях він на залізниці. Перші світлофори були незручними — поряд із ними стояла людина і змінювала скло. Майже сто років тому перший світлофор був схожим на годинник. По його червоному, жовтому, зеленому секторах бігала стрілка. Тепер у великих містах працюють світлофори, що самі можуть пропускати транспорт. Їм допомагає електроніка.

Гра «Світлофор»

Ведучий швидко змінює кружечки із сигналами світлофора. Червоний — стояти на місці. Жовтий — присісти. Зелений — зробити два кроки на місці.

Учитель. Отже, жителі мікрорайону зрозуміли, що за триока істота зустрілась їм дорогою. Але далі траплялися різні знаки, і що вони означали, ніхто з них не знав.

1-й учень. Ой, який гарненький, червоненький знак! Мені він дуже подобається, схожий на м'ячик. Тут, певно, можна грати у футбол, і футболіст намальований. Діти, ви згодні?

2-й учень. Ні, цей знак означає: рух пішоходів заборонено.

3-й учень

Мій любий друже, пам'ятай!
Дорогу не перебігай!
Вмиль авто не зупинити,
Можна лиха наробити.

Учитель. А чи знаєте ви, що означає цей знак? (*Пішохідний перехід*)

4-й учень

Усіх врятує пішохідів
Від аварій, травм і бід,
І безпечне, й зручне місце —
Пішохідний перехід.
Не ходіть через дороги
Навпростець — це шлях біди.
Перехід усім нам радий,
Завертайте всі сюди.

5-й учень

Правил руху дотримуй завжди,
По тротуарах праворуч ходи,
А де пішохідних доріжок немає,
Вас інше правило оберігає:
Зійдіть на узбіччя проїжджої частини,
Щоб не знайшла вас нещастя година.
Крокуйте сміливо назустріч машинам,
Щоб бачити руху повну картину.

Учитель. А хто знає, що означає цей знак? (*Місце зупинки автобуса*)

6-й учень

Є зупинки на маршрутах,
Там ти транспорту чекай.
Стоячи на тротуарі,
На дорогу не ступай,
Рухові не заважай.

Учитель. А цей знак означає: рух на велосипедах заборонено!

7-й учень

Висить знак на виднім місці,
В чому є його секрет?
Заборонено водити
Людам тут велосипед.
Знак усіх застерігає:
«Небезпечне тут катання!».

Учитель. Рушаємо далі нашим мікрорайоном... Тут ми бачимо «зебру», що лежить посеред дороги. Є такі смугасті, симпатичні тваринки. Але чому вона на дорозі? Що робити далі?

8-й учень

А ця зебра не проста,
Без копит і без хвоста,
Лиш біленькі смужки має,
І лежить, а не гуляє.
Хочеш перейти дорогу? —
Вмить прийде на допомогу.

Учитель. Діти, де ще ви бачили на дорозі такі смугасті доріжки? Навіщо їх малюють? (*Відповіді дітей.*)

— Чому потрібно знати правила дорожнього руху? (*Відповіді дітей.*)

9-й учень

Щоб не трапилось біди,
Пам'ятай, мій друже,
Що забави на дорозі
Небезпечні дуже.

Учитель. Дорожні знаки — це ваші друзі й помічники.

10-й учень

Щоб здоровим завжди бути,
Треба добре те збагнути,
Що дорога, безперечно,
Дуже й дуже небезпечна.
Та як правила ти знаєш
І щодня їх пам'ятаєш,
То, звичайно, що тоді
Де узятися біді?

Учитель. Перед тим, як ми пограємо у гру, згадайте, як правильно переходити вулицю. (*Практичні вправи. На підлозі смужками білого паперу зроблено перехрестя. За завданням учителя кілька учнів переходять перехрестя.*)

Гра «Принеси води»

Змагаються дві команди. Потрібно ложкою принести води. Рухатися слід по пішохідних доріжках. У кого більше води — той переможе. Якщо учасник зійде з пішохідної доріжки — команда програє.

Учитель. А як учинити, якщо потрібно перейти вулицю, а «зебри» немає? (*Відповіді дітей.*)

11-й учень

А якщо відсутній знак,
Треба нам зробити так:
При дорозі зупинитись
І наліво подивитись.
Бачиш: транспорту немає —
До середини рушаєм.

12-й учень

Є тут лінія чудова.
Не звичайна, розділова.
Знов на ній ти зупинись
І направо подивись.
Всі машини пропусти —
Після цього можеш йти.

Учитель (*розповідає про дорожні знаки*). Коли вулицями побігли трамваї, помчали автомобілі, тролейбуси, автобуси, вулицям потрібно було дати мову. Цією дорожньою мовою з водіями й пішоходами розмовляють вулиці всіх країн світу. Коли людина вчиться читати, їй показують букви. З букв складаються слова, зі слів — речення. У дорожньої мови теж є букви — знаки. Але їх не потрібно складати у слова. Один знак, одна дорожня буква означає цілу фразу — дорожній сигнал. Ці сигнали — кружечки, трикутники, прямокутники. І не випадково вони такої форми й такого кольору.

Одну групу знаків розмістили на трикутниках з червоним облямуванням. Світлофор сигналив би їх жовтим світлом: «Обережно — залізничний переїзд без шлагбаума», «Обережно — небезпечний поворот», «Обережно — крутий спуск», «Обережно — слизька дорога», «Обережно — діти». «Обережно» — попереджують усі ці знаки, і називаються вони *попереджувальними*.

Другу групу знаків не випадково розмістили в колі з червоною облямівкою або червоним тлом. Світлофор сигналив би ці знаки червоним світлом: «В'їзд заборонено», «Рух заборонено», «Рух мотоциклів заборонено», «Рух на велосипедах заборонено», «Проїзд закрито». Усе заборонено та заборонено. Ці знаки називаються *заборонними*.

А ось знаки на крузі блакитного кольору. Вони дозволяють, наказують рухатися у вказаному напрямі, рухатися легковим автомобілям, показу-

ють велосипедну доріжку, доріжку для пішоходів. Це знаки *наказові*. А знаки на блакитних квадратах підказують, де пішохідний перехід, підземний перехід... Вони називаються *інформаційно-вказівними*.

І ще група знаків — блакитні прямокутники з малюнками: то ложка з виделкою, то червоний хрест, то намет, то ліжко... Неважко здогадатися, що ці знаки вказують: поряд — їдальня, неподалік — медичний пункт, хочете відпочити — ось місце для відпочинку... Це *знаки сервісу*.

13-й учень

Любіть себе та інших поважайте,
Своє життя й здоров'я бережіть,
І правильну дорогу вибирайте,
Якщо бажаєте до старості дожити.

14-й учень

Щоб не спізнитись, ви не поспішайте,
Раніше вийдіть, щоб спокійно йти.
А по дорозі рот не розкривайте,
Щоб і життя, й здоров'я зберегти.

15-й учень

Бо їде транспорт, всюди перехожі,
Хто на роботу, хто з роботи йде,
Чи сіє дощ, чи дні стоять погожі,
А рух не припиняється ніде.

16-й учень

Летять машини,
Швидкість в них висока.
Миттєво транспорт цей не зупинить.
І хоч дорога, може, й не широка,
Та через неї, діти, не біжіть.

Учитель. А зараз ми будемо працівниками ППС. (*На дошці (центральной частині) намальовано частину міста (школа, лікарня, кафе, медпункт, перехрестя, пішохідні переходи, кемпінг, ремонтні роботи, дитячий садок*)). Потрібно уважно розглянути малюнок і розставити дорожні знаки, пояснивши свою думку.

Сюрпризний момент

Чути стукіт у двері. Листоноша приносить листа.

Учитель. Діти, нам надійшов лист від улюбленої вами Тітоньки Сови та її помічників. (*У конверті — аплікація «Світлофор», на якому є слово «молодець».*) Сьогодні ви всі були старанними, уважними, працьовитими і чесно заробили, щоб світлофор прикрасив наш класний куточок пішохода. Він нагадуватиме вам про необхідність дотримувати правил дорожнього руху.

Дорогу виберіть до рідної вам школи,
Щоб світлою й безпечною була.
Не грайтеся на вулиці ніколи,
Собі та іншим не бажайте зла.